

Colofon	27e jaargang no. 1, januari / februari 1998
	Wetenschap, Cultuur & Samenleving is een uitgave van de Vereniging voor christelijk wetenschappelijk onderwijs en de Vrije Universiteit
Commissie van redactie	prof.dr H.E.S. Woldring (voorzitter) mevr. P. Dondorp-Telkamp mevr. drs F. Groenewoud-Van Zandbergen dr A. van Harskamp dr W. de Jong mevr. mr P.C. Lodders-Elfferich dr G.W. Noomen dr C. van Rooden prof. ir E.J. Tuininga prof. dr P.J.I.M. de Waart mevr. drs H. Wams
Redactie	Gert J. Peelen (hoofredacteur) Koos Neuvel Mark Traa Anneke Wijngaarde (secretariaat) Tel. (020) 444 5288 Fax (020) 444 9251
Adres Post	(Redactie, administratie en uitgever) Postbus 74768 1070 BT Amsterdam
Bezoek	De Boelelaan 1105 Amsterdam-Buitenveldert
Vaste medewerkers	Gerard Brands Peter Burger Irene van Elzaker Stephen Jay Gould Eric Le Gras Gert van Maanen Henk Maassen Paul Ophey D. Prinsen Rosamond Purcell Harm Visser Bart Voorzanger Corien van Zweden
Fotografie	Rene Koster Lenny Oosterwijk Elmer Spaargaren Peter Wolters
Uitgever	Matthijs A.M. de Neeve Tel. (020) 444 5285
Administratie	Tel. (020) 444 5295
Abonnementen	Jaarabonnement f 69,50. Losse nummers f 12,50 Betaling uitsluitend per toe te zenden acceptgirokaart. Abonnementen worden afgesloten voor een jaar en stilzwijgend verlengd. Opzeggingen uitsluitend schriftelijk en tot uiterlijk 1 maand vóór de expiratedatum van het abonnement. Bij tussentijdse opzegging wordt geen restitutie verleend. Bij onjuiste adressering of adreswijziging s.v.p. de verbeterde adresband terugsturen.
Advertenties	Matthijs A.M. de Neeve Tel. (020) 444 5285 Fax (020) 444 9251
Ontwerp en opmaak	Code 96, Rotterdam i.s.m. 'Hartzeer en Vreugd'
Art directie	Code 96, Rotterdam
Druk	Van Gorcum, Assen
Distributie	Bètapress, Gilze
	© Vcwo, 1998 Niets uit deze uitgave mag op enigerlei wijze worden overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.
	Van werken van kunstenaars aangesloten bij een CISAC-organisatie zijn de publicatierechten geregeld met Beeldrecht te Amstelveen. © 1998 c/o Beeldrecht, Amstelveen
	ISSN: 1381-6195

Voor zover zijn herinnering reikt is 'Klein vogelij op groenen tak' van J.P. Heije de eerste esthetische emotie geweest van de dichter *Rutger Kopland*. In de aulalezing die hij als gast-schrijver van de Rijksuniversiteit Groningen begin november hield, en die integraal staat afgedrukt in deze editie van WCS, verhaalt hij hoe hij, zittend op moeders schoot, dit godvruchtige lied uit volle borst meezong, onder begeleiding van zijn vader op het harmonium.

Het zullen de woorden geweest die deze gemoedsaandoening bij de jonge Kopland teweegbrachten; de kinderlijke logica van een geloof in God die een vogeltje zingen heeft geleerd, waarvan de dichter, opgroeiend en op zoek naar echte poëzie, later afstand zou nemen. Maar dit eerste esthetische moment moet vooral ook een muzikale ervaring zijn geweest. Kopland verhaalt hoe de terugkeer van dezelfde klanken op het juiste moment (het rijm dus), de "verrukkelijke harmonieën" en vooral ook het pittige ritme (ta-tam, ta-tam, ta-tam, ta-tam), zijn jongenshart op een nog onbegrepen wijze sneller deden slaan.

Meest opmerkelijk van deze persoonlijke onthoëzing is, dat ze nog eens bevestigt hoe nauw verwant muziek en poëzie zijn; hoe 'talig' laatstgenoemde kunstuiting ook mag lijken, met muziek heeft ze het doorslaggevend belang van klank en ritme gemeen. En er is zelfs poëzie denkbaar waarbij de woorden, ontdaan van hun alledaagse betekenis, alleen nog maar met muziek te vergelijken zijn; zie de aflevering van *Academia Poetica* over *Hans Faverey*, achter in dit nummer. Thema in deze editie – het zal u bij het openslaan niet zijn ontgaan – is muziek; volgens deskundigen de kunstuiting die, wellicht samen met de poëzie, het best in staat is bij de luisteraar tranen van ontroering tevoorschijn te toveren. Hoe dat precies werkt, en waarom niemand zich aan de emotionerende werking van muziek kan onttrekken, is eigenlijk nog een raadsel en daarom een van de onderwerpen die in het themakatern aan bod komen.

Misschien fascineert muziek nog wel het meest omdat zij als verschijnsel zo ongrijpbaar is. Dat geldt niet alleen voor de wetenschappelijk onderzoekers die vanuit uiteenlopende disciplines als de wiskunde, psychologie, informatica en – uiteraard – de cultuurwetenschappen, de muziek als hun terrein beschouwen; het geldt evenzeer, zo niet meer, voor een hedendaags componist als de veelvuldig gelauwerde Haagse toonkunstenaar *Otto Ketting* die, in het uitvoerige vraaggesprek dat ik met hem had, zich verwondert over het feit dat in elke compositie van zijn hand, tegen alle bedoelingen in, toch steeds weer dat ene liedje is te horen.

Gert J. Peelen